

Vårt Luftvärn

Luftvärnets Befälsutbildningsförbunds tidskrift

Nr 1 • Årgång 84 • 2024

Luftvärnets Befälsutbildningsförbund

Schlstedts gatan 7 / 1310
115 28 STOCKHOLM

E-post: exp@luftvarn.se
Internet: www.luftvarn.se
Facebook: [Svenskt Luftvärn](#)

Kansli

Tfn 08-664 71 89

Väddö Kursgård Lvbyn AB

Ytterskär 2, 764 92 VÄDDÖ
E-post: info@vaddokursgard.se
Internet: www.vaddokursgard.se

Bokningsansvarig

Magdalena Mayer
Tfn 0176-542 19

Vårt Luftvärn

PRV utgivningsbevis nr 1678

E-post: exp@luftvarn.se
Ansvarig utgivare Johan Huovinen
Tfn 08-553 427 91

Redaktör

Björn Kagger
E-post: bjorn.kagger@luftvarn.se

Medlemskap

Avgift 40 kr per år, ständigt medlemskap 500 kr.
Betalas till plusgiro 598 88-8, alternativt till
bankgiro 966-1497.

Avgift för medlemmar i
Stockholms Luftvärnsförenings Skytteklubb
och Roslagens Hemvärnsförening betalas av
respektive förening.

Innehåll nr 1 år 2024

2024 ett intressant år	s 3
ULv våraktiviteter 2024	s 4
Nationaldagsfirande 2024	s 4
Ny radar – SMART-L	s 5
Framtida luftvärn för Marinen	s 7
Målsättning för nytt brigadluftvärn	s 9
Luftvärnsdagen 2023	s 11
Militär logik åter i teknisk tjänst	s 13
Utbyte mellan ULv och ukrainsk militär högskola	s 16
Förbundsstämma 2024	s 18
Kanontävling för dynamiskt skytte	s 19
Medlemsavgifter	s 21
Väddö Kursgård	s 22
Aktiviteter våren 2024	s 24

Omslaget:

Avfyring med nya luftvärnssystemet
Sea Ceptor och lrb CAMM till Visbykorvet-
terna. Foto: MDBA.
Se artikel på sid 11.

Tryck: Affärstryckeriet, Norrtälje

2024 ett intressant år

Christer Molander – vice förbundsordförande.

Så har vi då åter igen passerat ett årsskifte och jag hoppas att ni haft möjligheten att njuta av den miljö där ni känner er som hemma. Luftvärnsförbundets miljö är något annorlunda då den sker på flera olika sätt och i flera dimensioner.

Luftförsvaret har inte varit så i fokus sedan Luftvärnsförbundet skapades i och med civilas frivilliga insamlingar till inköp och bemanning av luftvärnspjäser strax efter första världskriget. Omvärldsläget är även nu riktigt oroligt och vi kan med tydlighet se hur viktigt ett bra luftförsvaret är och då främst luftvärn är när vi tittar på krigen i Ukraina och Mellanöstern. I Ukraina så hade läget varit ännu sämre om fientligt flyg och drönare kunnat flyga fritt. I Israel så hade Hamas raketbeskjutningar orsakat betydande skada om man inte haft sitt Lvsystem Iron Dome.

I Sverige håller vi på att inom den militära sidan modernisera vårt försvarsgrens-övergripande sammankopplade luftförsvaret. I relativ närtid har vi införskaffat både Lvsystemen 103 (Patriot) och 98 (IRIS-T SLS), och det är glädjande att Marinen nu får luftvärnsbestyckning på sina Visbykorvetter. Arbete pågår med att ta fram underlag, beslut och införande av flera viktiga områden som sensorsidan d.v.s. radar, och även brigadluftvärnsförmåga. Se separata artiklar.

På den civila sidan så är vi inte lika långt framme vad gäller myndigheters, regioners

Christer Molander.

och kommuners förberedelser och strategiskt tänk gällande lufthot och skydd mot dessa, exempelvis drönare. Behovet har tydliggjorts bland annat genom Försvarsmaktens uttalande att civila myndigheter själva måste ta ansvar för detta arbete.

Kanske den av Luftvärnsförbundet framtagna kursen Lufthot & motåtgärder kan anpassas, så att även den civila delen av totalförsvaret kan få ta del av den värdefulla kompetens och erfarenhet som finns inom vårt förbund. Ärendet är under beredning i förbundsstyrelsen.

2024 ser ut att bli ett intressant år, där ett medlemskap i Nato är en faktor, så jag hoppas att du liksom jag följer vad som händer genom både försvarsinformationsaktiviteter och artiklar i Vårt Luftvärn, tidningar, radio, tv och Internet samt på sociala medier.

ULv våraktiviteter 2024

- 17 januari: kvällslektion för äldre medlemmar i Norrtälje FOS-hus.
- 26-28 januari: helgövning på Vaddö.
- 14 februari: kvällslektion för äldre medlemmar i Norrtälje FOS-hus.
- 16-18 februari: helgövning på Vaddö.
- Vinterlovet (vecka 9): centrala vinterkurser grunder för medlemmar med minst en "romb". Mer info och anmälan via ULv på Internet.
- 13 mars: kvällslektion för äldre medlemmar i Norrtälje FOS-hus.
- 15-17 mars: helgövning på Vaddö.
- Vecka 14 (efter påsk): central vinterkurs fördjupning i Ånn för äldre medlemmar med minst en "romb" som genomfört vinterkurs grunder. Mer info och anmälan via ULv på Internet.
- 17 april: kvällslektion för ULv äldre medlemmar i Norrtälje FOS-hus.
- 26-38 april: helgövning på Vaddö.
- 24-26 maj: helgövning på Vaddö, förevisning för anhöriga söndagen 26 maj.
- 5 & 6 juni: förövning och fanvakt vid Nationaldagsfirandet i Stockholm.
- Sommarlovet: centrala kurser med olika teman på olika platser för medlemmar som då har minst en "romb". Mer info och anmälan via ULv på Internet.

Ytterligare aktiviteter som t.ex. studiebesök kan tillkomma. Information kommer som vanligt månadsvis i kursorder och finns också hos ULv på Internet: www.luftvarn.se/ulv

Nationaldagsfirande i Stockholm

Torsdagen den 6 juni.

Luftvärnsförbundet medverkar med en fanvakt i festtåget från

Kungsträdgården kl. 16.30

till det tv-sända nationaldagsfirandet på Skansen. Medverkan genomförs om restriktioner gällande corona-pandemin inte hindrar nationaldagsfirandet.

Välkommen – ingen föranmälan behövs!

Ny luftförsvarsradar – SMART-L

Michael Reberg – förbundssekreterare.

Radar SMART-L.

Bildkälla FMV, foto Thales

Försvarets materielverk (FMV) har tecknat avtal med Thales i Nederländerna om inköp av nya spaningsradarer ”SMART-L” med särskilt lång räckvidd till vår Stridsledning- och luftbevakning (StriL). Leverans av det första systemet till FMV sker under 2025, med planerad leverans till Försvarsmakten 2026. Därefter blir det löpande leverans till Försvarsmakten fram till 2028.

Handelsnamnet SMART-L är en förkortning för *Signal Multibeam Acquisition Radar for Tracking, L band*. L-band innebär att de lägsta traditionella radarfrekvenserna mellan 1-2 GHz med våglängder mellan 30-15 cm

används. Dessa väljs eftersom dämpningen i atmosfären där är lägre än för högre frekvenser med kortare våglängd. Låg atmosfärsdämpning och långa vågor möjliggör i sin tur långa räckvidder.

Rysk ballistisk missil ISKANDER med räckvidd ca 75 landmil.
Foto: Wikipedia.

SMART-L används redan som luftförsvarsradar på fartyg inom bl.a. den Brittiska, Danska, Nederländska och Sydkoreanska marinen, och prydde sin plats högst upp på det brittiska hangarfartyget HMS Queen Elizabeth när det besökte Göteborg under oktober 2023.

Även trotjänaren spaningsradar 861 i StriL har ett ursprung som fartygsradar, så detta innebär i sig inte något nytt i Sverige. Det nya är främst SMART-L förmåga, i s.k. Extended Long Range (ELR) Mode, att detektera ballistiska missiler på avstånd överstigande 200 landmil. Detta är nödvändigt för att luftvärnssystem som 103 "Patriot" ska kunna utveckla sin fulla potential mot sådana mål.

Ballistiska missiler (BM) följer en kastbana som går utanför atmosfären, vars tjocklek ju brukar approximeras till ca 10 landmil. Vid skjutavstånd på ca 50 landmil (vilket t ex ungefärligen utgör fågelvägen mellan Kaliningrad och Stockholm) erhålls en bantopp på ca 12 landmil. BM har extremt hög hastighet. I detta skjutexempel kring 2000 m/s (vilken kan jämföras med en gevärskulas ca 800 m/s eller en stridsvagnspils ca 1500 m/s) som ger en total skjuttid

på ca sex minuter. Av skjuttiden utgörs ca en halv minut av *boostfasen* (när motorn brinner på vägen upp) respektive ca en minut av *slutfasen* (när BM dyker ned genom atmosfären).

Under *boostfasen* kan satellitburna sensorer inom det infraröda våglängdsområdet detektera värmen från motorflamman och varna. De klarar dock *inte* att mäta in BM och beräkna banparameterna med tillräcklig precision för att invisa eldledningsradarer i målområdet mot slutfasen. För att under boostfasen kunna beräkna slutfasen mot nedslagsplatsen krävs radarer som kan följa BM.

En markbaserad förvarningsradar, som SMART-L, med antennen på 25 meters höjd, t.ex. på Gotland ca 30 mil från Kaliningrad får då fri sikt över horisonten (havsytan) till en lyftande BM därifrån när denna når ca 4600 meters höjd. Därmed kan nedslagsplatsen beräknas med tillräcklig precision för invisning av luftvärnssystem som 103 "Patriot" mot slutfasen med ca 4-5 minuters förvarning om skyddsobjektet/målet är Stockholm.

Sammantaget utgör SMART-L en mycket efterlängtd och välbehövlig modernisering av Sveriges luftförsvar som gör luftvärnssystem 103 "Patriot" komplett. Se även min tidigare artikel om behov av nya sensorer i Vårt Luftvärn 2019 nr 3.

[<http://www.luftvarn.se/vlv/1903.pdf>]

Svenska korvetter beväpnas med kvalificerat luftvärnssystem: Sea Ceptor framtida luftvärnssystem för marinen

Kapten Stefan Bratt – styrelseledamot i Luftvärnsförbundet.

Tänkt salvavfyring från Visbykorvetten HMS Nyköping (bilden är ett fotomontage).

Foto: MDBA.

Nu står det klart att det europeiska luftvärnsrobotsystemet Sea Ceptor kommer att utgöra Visbykorvetternas kvalificerade framtida beväpning mot lufthot. Ett system som är utrustat med robotar av typen Common Anti-air Modular System (Camm).

Camm tillverkas av den europeiska missiltillverkaren MDBA och kommer att installeras på de fem befintliga Visbykorvetterna vid kommande halvtidsmodifiering samt kommande generations ytstridsfartyg - Ytstridsfartyg 2030 (YSF 2030) av Luleåklass.

Systemet ska installeras från och med slutet av år 2025 på den första korvetten med leverans till en av marinens ytstridsflottiljer under senare delen av hösten 2026, enligt uppgift från Försvarsmakten.

Utvecklades för Royal Navy

Camm, som från början utvecklades för den brittiska marinen och armén för att ersätta ålderstigna Rapier, blev operativt 2018. Fram till dags datum har fler än tio länder valt att anskaffa Camm. Några exempel förutom Storbritannien är Kanada, Italien, Polen och Brasilien.

Då varje robot är utrustad med egen aktiv radarmålsökare och två-vägs datalänk kräver Camm-systemet inget stöd av belysningsradar. Detta medför också att systemet kan

genomföra samtidig bekämpning av lika många mål som det finns laddade robotar i kanistrarna. Räckvidder för bekämpning, beroende på typ av robot och målets rörelsetillstånd, varierar från 25 till över 40 kilometer.

”Soft launch”

En innovativ funktion med CAMM är robotarnas ”soft launch”, ett vertikalt avfyringssystem, som med hjälp av en gasdriven pistong kastar ut roboten från sin behållare.

Först efter utkastet tänds en separat laddning för att inta målriktning innan huvudmotorn startar, vilket säkerställer att all energi hos robotens raketmotor används för att jaga ifatt mål. Lösningen med soft launch möjliggör också snabbare bekämpning av mål på mycket korta avstånd. En annan fördel är att den vertikala utskjutningen säkerställer att systemet kan försvara luften i samtliga riktningar, det vill säga täckning varvet runt (360 grader).

För markbaserade system blir det också möjligt att genomföra avfyringar i tätare skog och nära eller i byggnader. Funktionen minskar också avfyringssignaturen avsevärt, vilket i sin tur försvårar upptäckt av olika motmedels-system.

Ökad förmåga för luftförsvaret

Anskaffningen av Sea Ceptor och CAMM innebär också en klar höjning av det svenska luftförsvarets förmåga. Den version av Sea Ceptor som de nya korvetterna utrustas med kommer även att utgöra en del av Natos luft- och robotförsvär, Integrated Air and Missile Defence (IAMD) och ha längre räckvidd, upp till 40 kilometer.

CAMM är också från ett svenskt perspektiv ett intressant system tack vare sin dubbla

version – både sjö och markkonfiguration. De system som är operativa i Storbritannien har alla robotbehållare målade i mörkgrön färg, vilket också gäller fartygslavetter. Därför är det möjligt för armén att låna robotar från marinens fartyg och ladda dessa utan någon modifiering, vilket självfallet innebär en stor ekonomisk besparing. Något som också gäller för det relativt nya robotsystem 98 som används i Sverige av både flygvapnet och armén.

CAMM-robotarna lagras i förseglade containrar som skyddar missilerna och minskar underhållet signifikant i jämförelse med traditionella vapensystem.

Stridsledningscentral i korvett.

Fakta

Lvrb CAMM

Längd 3,2 m, vikt 99 kg

Räckvidd 25 – 40 km

Överljudshastighet

Allväderskapacitet

Radarmålsökare.

Sea Ceptor

Hög eldhastighet

Kan hantera flera mål samtidigt.

Arbete klart med målsättning för nytt brigadluftvärn

Major Nicholas Madison.

ÖB:s militära råd som presenterades för bara några veckor sedan understryker behovet av brigadluftvärnskompanier med full förmåga till 2030. Nu lägger ett antal medarbetare vid Luftvärnets stridsskola (LvSS) sin sista hand på att färdigställa systemmålsättning för nytt brigadluftvärn.

Formellt sett är det numera Arméstaben som står för dessa men i praktiken är det undertecknad och mina kollegor på LvSS utvecklingsavdelning som utför ”grovjobbet”, vilket pågått under flera år.

Med vadå?

Arbetet inleddes i samband med den strängt sekretessbelagda skjutningen av robot 90 sensommaren 2017 för att verifiera systemets funktionalitet och prestanda. Vid denna tid var det tydligt uttalat att vi skulle återupprätta brigadluftvärnskompanier med den materiel som var förrädsställd, för att senare omsätta med anskaffad, modern materiel.

Vilket ledde till att frågor uppstod om med vadå och hur ser lufthotet mot en brigad ut år 2035? Vilka förmågekrav behöver ställas?

LvSS tog sig an uppgiften att utröna detta för både brigad- och divisions-luftvärn. Det senare berörs endast mycket flyktigt i denna artikel men det rådde ingen tvekan om att båda förbandstyperna behövde genomlysas samtidigt. Det visade sig nämligen allt sammantaget, att förmågekraven var i stort sett samma för båda typerna av förband.

Ålderstigen materiel

Att inte bara själva eldenheterna utan även fordonsparken är ålderstigen visade sig vara en styrka då så kallat merutnyttjande eller materielöverföring inte var aktuellt. Istället blev det ett jungfruligt arbete och start från

ett ”tomt” blad. Detta medgav nämligen att LvSS utan att behöva ta hänsyn till arvet kunde göra metodmässigt rätt vilket innebär en hotbildsanalys som resulterar i förmågekrav. Dessa krav konverteras sedan till en krigsförbandsmålsättning (KFM) och en skiss på lämplig organisation.

Under tiden som arbetet genomförs har deltagandet varit brett, inte minst under de krigsspel som arrangerats. Personal från såväl Markstridsskolan (MSS) som FOI, FMV, brigadstaber och TU-BAS (div-lv) har besökt LvSS.

Från MSS framställdes följande krav på förmågor:

- Brigadluftvärnet ska, med motsvarande rörlighet och skyddsnivå som de mekaniserade förbanden, kunna skydda brigaden mot dimensionerande hotsystem och därmed skydda kritiska division/brigadförmågor/förband och verksamheter (sammanfattning av flera punkter).

Nyttiga inspel

Efter att ett tiotal krigsspel genomförts där förbanden utsattes för anfall enligt den förväntade hotbilden för 2035 framkom en kompanistruktur som verkade trovärdig. Bland annat konstaterades att om man var lojal fullt ut mot förmågekraven skulle det räcka med ett luftvärnskompani per brigad istället för, som skissat, en bataljon luftvärn per brigad.

En extra skjuts i arbetet fick analysarbetet i och med den Försvarsmaktsgemensamma *Huvudstudie Luftvärn 2035*. Ur denna studie kunde LvSS pröva skissade förband tillsammans med förband ur andra vapengrenar inom ramen för en operation och därmed också merutnyttja de avancerade simulatormodellerna som FOI hade tillgång till.

Under tiden som huvudstudien pågick genomfördes också ett tiotal spel där det visade det sig att den av LvSS skissade organisationen för brigadluftvärnskompanier stod sig väl.

Hotbildsbeskrivningen som låg till grund för denna har i efterhand, utan att gå in på detaljer eller kontextuella förhållanden, i allt väsentligt bekräftats av kriget i Ukraina.

Därmed kunde man gå vidare och bryta ner förmågekraven till tekniska krav.

Tekniska krav

Tre grundläggande förmågor som ett framtida brigadluftvärnsförband behöver ha är fullhöjdstäckning, mätnads- och småmålsförmåga.

Därmed får brigadchefen ett allsidigt taktiskt förband som ställer en angripare inför ständiga dilemman till skillnad från det klassiska robot 70-kompaniet som endast möjliggjorde varierande stridsteknik då endast ett verktyg för verkan fanns. Sensorer behöver vara flera och av olika typer.

Ett sensorbehov som tillkommit på senare tid är förmågan att *klassificera* mål, inte bara beroende på tillkommande skenmål. Vilka verktyg, exakta förmågor och omfattning av dessa som är nödvändiga för ett brigadluftvärnsförband specificeras i de tekniska kraven.

Exempel på tekniskt krav kan vara: Sensor

Avfyrning med Rb 90.

Foto: Carl Sjöstrand.

för X ska kunna detektera flygfarkost typ Y på minst Z kilometers avstånd. I de tekniska kraven ingår även specifikationer för skydd, rörlighet och samband, uthållighet med mera. Något som inte kan utvecklas vidare i denna artikel med tanke på sekretess.

En nyhet med systemmålssättningsarbetet som nu närmar sig slutet, är att detta görs för fullständigt förband och inte bara för ett enskilt materielsystem. Vitsen är bland annat att beskriva en helhet och, om ekonomiska avvägningar krävs, inför framtiden också ha en indirekt dokumentation på vad som valts bort.

En slutlig revidering av befintlig systemmålsättning är tänkt att överlämnas till Arméstaben direkt efter årsskiftet för att dokumentet ska komma att utgöra en del av underlaget inför kommande försvarsbeslut. Jag måste tillstå att jag avundas officerare och soldater som i framtiden ges förmånen att tjänstgöra inom dessa kvalificerade förband.

Rb 90 laddas.

Foto: Carl Sjöstrand.

Luftvärnsdagen – i ny lokal:

En amiral och major i högform – årets behållning av förbundets Luftvärnsdag 2023

Stefan Bratt – styrelseledamot i Luftvärnsförbundet.

Konteramiral Jens Nyqvist.

Nya, ändamålsenliga lokaler samt en major och amiral i högform är något av en grov sammanfattning av Luftvärnsförbundets Luftvärnsdag 2023, i år förlagd till i GIH:s aula i anslutning till Stockholms stadion.

Ett fyrtiotal medlemmar och försvarsintresserade stod på deltagarlistan och de gick inte, enligt egna utsagor, besvikna hem från denna dag.

Dagen inleddes med en livfull och delvis svårbeskriven föreläsning av major Per Gerdle från Luftvärnets stridsskola där han under en lång rad av år har arbetat med att analysera och utbilda om tekniska system. Måhända är det en stark beskrivning men troligen tillhör Gerdle en av de mest kompetenta och välinformerade inom Försvarsmakten vad gäller utveckling och operativ användning av luftvärnssystem. En kunskap som han delade mig sig av till deltagarna, bitvis blandat med en dos humor som också uppskattades av auditoriet. Tema för Gerdles presentation var Natoländernas

Major Per Gerdle.

nuvarande och kommande luftvärnssystem.

Ny lokal och restaurang

Nytt för i år var både lokal och valet av restaurang. Lokalen som denna gång utnyttjades var Gymnastik och Idrottshögskolans (GIH) aula. Restaurangen som svarade för en mycket

Ett fyrtiotal lyssnade till anförandena.

bra och god lunch var Oktaven, Musikhögskolans egen restaurang bara ett par längre stenkast från aulan.

Efter den välsmakande Wallenbergar-lunchen var det dags för dagens hedersgäst, konteramiral Jens Nyqvist som berättade om Försvarsstabens återuppståndna verksamhet och syfte. Nyqvist är sedan slutet av förra sommaren ställföreträdande chef för Försvarsstabens efter att ha avslutat ett flerårigt uppdrag som Försvarsmaktens och därmed vårt lands främste militära företrädare vid Natos högkvarter i Bryssel.

Därför fick också deltagarna som en fin bonus en dos Natokunskap från en mycket initierad person då Nyqvist delade med sig av sina intryck om hur det är att tjänstgöra inom Nato. Något som runt 250 svenska officerare snart kommer att få göra då Sverige i samband med det kommande medlemskapet ska bemanna runt 250 olika befattningar i Natos olika staber. Dock har Sverige som land sju år på sig att uppnå denna kvot men det är ingen tvekan, enligt Nyqvist om att det kommer att bli en rejäl utmaning för Försvarsmakten att hitta lämpliga officerare och civila som kan fylla förväntade uppdrag. Inom Nato är också en tämligen stor del av de anställda civila vilket också öppnar upp för anställda med en civil befattning inom Försvarsmakten att ingå i någon stab.

Standar till Försvarsstabens

Som ett litet tack för det mycket uppskattade föredraget överlämnade Lv-förbundets vice ordförande, Christer Molander Lv-förbundets standar till konteramiralen som återgäldade gåvan med att överlämna sin egen "coin".

Dagen avslutades med att Luftvärnsregementets tjänsteförättande chef, överstelöjtnant Jan Ohlson presenterade det aktuella läget för regementet och de tankar och planering som nu sker inom luftvärnet med anledning av det kommande och förväntade medlemskapet inom alliansen.

Ett hjärtligt återseende blev det också under dagen då det nästan var på dagen 30 år de forna kurskamraterna stötte på varandra. Det handlar om amiral Nyqvist, då fänrik från första ubåtsflottiljen och förbundets revisor, Robert Winton:

–Ja, det var lite gräddes på moset för min personliga del eftersom jag inte träffat Jens sedan vi genomförde en kompletterande dykarutbildning vid dåvarande Marinens dykericentrum i Hårsfjärden i november 1993. Kursen var en vidareutbildning för yrkesofficerare som redan var kommenderade som lätta dykare med syftet att tillgodose marinbasernas mer kvalificerade behov av dykeriarbeten, förklarar Robert Winton, som vid tiden för utbildningen arbetade vid Flyg- och Navalmedicinska avdelningen vid Lunds Universitet.

Redan i dessa dagar har planeringen inför kommande Luftvärnsdag med preliminärt datum i november, inletts. Planeringsgruppen, som leds av Stefan Bratt, vill gärna få kontakt med medlemmar som har önskemål om möjliga ämnen att behandla under dagen. Ett område som under 2023 inte kunde presenteras enligt den ursprungliga planen är arméns utveckling av luftvärn, vilket arrangörerna hoppas kunna presentera lite mer utförligt i år.

Christer Molander överlämnar standar till Jens Nyqvist.

Samtliga foton: Stefan Bratt.

Militär logik åter i teknisk tjänst

Överstelöjtnant Mattias Bramstång.

Luftvärnsofficeren, överstelöjtnant Mattias Bramstång är ny chef för Försvarsmaktens Teknik- och Vidmakthållandekontor (TVK). Han reflekterar över den tekniska tjänsten i en tid av förändring och hur det påverkar hans vardag som förvaltningsansvarig för Försvarsmaktens markmateriel.

Mattias Bramstång.

Foto: Stefan Bratt.

”När jag blickar ut i samhället ser jag en ökad mängd tekniska produkter. Mer och mer saker ska ske automatiskt och mjukvara finns snart i varenda liten pryl. Vi lever i en teknisk era!

Samtidigt upplever jag att många är ointresserade av att lära sig hur tekniken fungerar; hur man ska ta hand om saker och reparera dem vid behov. Det är visserligen inte enkelt att begripa sig på dagens mjukvarustyrda tekniska saker som inte är tillverkade för att repareras enkelt.

Men det handlar om något mer, en djupare okunskap om materiel kombinerat med en allmänt högre risktagning som leder till att nyttjandet framstår som mer oäktsamt och

att förebyggande underhåll alltför ofta uteblir. Man kör så länge det håller, istället för att vidta åtgärder.

Tagit risker

Försvarsmakten (FM) har som organisation (systematiskt och strukturellt) tagit risker med materielens nyttjande, beskaffenhet och försörjning. Strategisk time-out, ekonomistyrning, den eviga freden och risktagning har medfört att vi nu lever med obalanser och kortsiktiga cykler.

Det har alltför ofta anskaffats materiel för att möta utbildningsbehov före krigsorganisationens behov. Reservmateriel har anskaffats selektivt och i begränsad mängd utifrån ekonomiska styrprinciper snarare än för att möta kraven som framkommer i målsättningsunderlag.

Avtal som långsiktigt säkrar försörjningsflödet av reservdelar har nedprioriterats.

Detta syns i generellt högt nyttjande av materiel, bristande underhållsberedningar och låga beställningspunkter i centrala förråd eller helt uteblivna reservdelslager.

Tydlig förändring

Jag upplever att 2019 började en tydlig förändring av hela FM. Försvarsgrensstaberna gavs ökad rådighet över materielförsörjningen då mandat för anskaffnings- och vidmakthållande-

processerna flyttade från FMV till FM i samband med verksamhetsövergången (VÖG) den första januari 2019.

FMV är fortsatt lika viktig för FM men gränssytor och mandat har anpassats för att ge FM ökad rådighet. Sedan VÖG är styrningarna tydligare att vi ska bygga robusta krigsförband med redundans och skapa förband i balans. Försvarsbudgeten har också justerats markant för att möta nya och framtida krav. Jag tolkar det som sker som ett paradigmskifte efter en lång era av ekonomistyrning; återigen gäller *militär logik*.

Självklart med ekonomisk kontroll och medvetenhet. Pengar kan bara investeras och förbrukas en gång så det gäller att göra rätt val.

Rätt saker först

När Ryssland anföll Ukraina förändrades omvärlden över en natt och svensk (utrikes)politik med den. Jag tror det fanns observationer och varningar som borde fått oss att agera tidigare men det passade inte svensk politiks önsknings om tillståndets varande. Politiken höll (förvisso i en föränderlig omvärld) fast vid en förlegad omvärldskuliss vilket gjorde att kontextkollapsen blev allvarlig och försatte nationen i ett säkerhetspolitiskt efterhandsläge. Nu behövs omedelbart tillgängliga förband med en förbandsmassa som har uthållighet med tillhörande logistik och fler säkerhetspolitiska samarbeten. Det är bråttom, vilket medför att rätt saker måste göras först!

Som C TVK Mark har jag mandat att vara ägarföreträdarens representant (ÄFR) och det är jag som formellt sett tar emot all markmateriel som överlämnas till FM.

Tillsammans med min personal ska jag säkerställa att materielen möter kraven på förvaltningsbarhet. Vi stödjer även Materielområdesansvariga (MOA) och FMV:s kontroller av materielens förmågekrav innan vi tar emot materiel, ofta eftersom personal vid TVK besitter mycket djup systemkompetens.

Ska fylla 40 vakanser

För materiel som är mottagen (ibland med bristande förvaltningsbarhet) ansvarar vi förenklat sagt för status- och konfiguration, att materiel är på rätt plats enligt verksamhetsuppdrag och att materiel krigsplaceras. För att utöva detta har vi mandat att fastställa tekniska order (TO) och vi är Arméns beställare av underhållsproduktion av markverkstäder och andra leverantörer.

Jag har, bildligt beskrivet, i min befattning och som ÄFR fått nyckeln till det hemliga rummet där status och försörjning på all markbaserad materiel i FM visar sig.

Det är upp till mig och min personal att använda vår arbetstid och statens medel på ett sådant vis att högre chefs avsikter infrias. Vi är drygt 70 medarbetare idag, har 40 vakanser att fylla och vi förfogar över närmare 1100 miljoner i budget.

Vi gör dagligen värderingar i komplexa sammanhang av vad som är viktigast att hantera för den tekniska tillgängligheten. Ett av våra centrala mål inom vidmakt-hållandet av materielsystem är att bidra till ökad försörjningsbarhet i fred och krig varpå vi engagerar oss i försörjningskedjor tillsammans med övriga delar av Arméstaben (Materielsektionen och Teknisk chef), FMV och FMLOG.

Repluton omgrupperar.

Foto: Stefan Bratt.

Patriot vittnar om militär logik

Vi hanterar materielsystem olika beroende på operativ relevans och försörjningsbarhet. Vi utgår från vårt arv och fäster blicken i den organisation försvarsmaktsledningen pekat ut för oss. Vi engagerar oss i särskilda fokusområden för att snabbt höja operativ effekt genom ökad teknisk tillgänglighet. Som luftvärnare har jag särskilt god förståelse för lv-systemens tekniska tillgänglighet oavsett om anskaffningen skett före eller efter 2019. Det är med glädje jag och min personal varit med och tagit emot det amerikanska Patriotsystemet. Det här systemet vittnar om att *militär logik* återigen råder när det gäller krav på driftsäkerhet, tillgänglighet och försörjningsbarhet. Det är en värdefull erfarenhet att ha i tanken för mig och min personal då vi anstränger oss för att vidmakthålla befintligt materielbestånd och bidra till relevant kravställning för materieförsörjning. Vi vet vad som behöver göras och vi gör det!”

Författarpresentation

Mattias Bramstång grundutbildades på Lv 2 på Gotland. I samband med att förbandets lades ned sommaren 2000 flyttade Mattias

till Halmstad och omskolades till systemtekniker på rbs 77 (senare EldE 97) Hawk. Därefter har Mattias arbetat med teknisk tjänst och har bland annat haft befattningar som materielledare för EldE 97 vid Teknikkontor Lv och chef för LvSS Teknisk avdelning. Idag är han sektionschef för TVK Mark på Arméstabens stöдавdelning.

Fakta om TVK Mark:

Teknik- och Vidmakthållande kontor Mark (TVK Mark) är en utspridd del av Arméstaben i syfte att finnas verksamhetsnära.

TVK Mark består (december 2022) av drygt 70 personer och ska öka till cirka 115 personer, varav 57 är civila.

Huvuduppgifter och uppdrag:

- Leder, följer upp och prioriterar vidmakthållande och verkstadsproduktion.
- Tar emot alla nya system som införs på markarenan och är förvaltningsansvariga för materielsystemen.
- Planerar, budgeterar, följer upp och rapporterar tilldelad ekonomi (omkring 1100 miljoner) för vidmakthållande.

Utbyte mellan ULv och Ivan Bohuns Militära Högskola i Kiev

Isak Mattsson – ULv.

Isak Mattsson.

Jag heter Isak Mattsson, bor i Täby och har varit medlem i ULv sedan 2020 då jag fyllde femton. Jag trivs mycket bra inom förbundet och ser fram emot varje helgövning på Vaddö med roliga aktiviteter och goda vänner. Jag har länge haft och fortfarande har ett intresse i Försvarsmakten och därför blev ULv perfekt för mig och jag hoppas i framtiden att göra en karriär inom det militära.

I år fick jag möjligheten att vara med i ett utbyte mellan ULv och Ivan Bohuns Militära Högskola i Kiev. Skolan hade jag aldrig hört talas om men jag vet att vi i ULv hade haft ett utbyte med ukrainare tidigare innan jag började. Jag tyckte det skulle bli väldigt intressant att få träffa ungdomar från andra länder som håller på med liknande aktiviteter som jag. Men samtidigt var jag medveten om att det skulle bli ett mycket annorlunda möte med tanke på den rådande konflikten i deras hemland. Utbytet började dagen innan midsommar, alltså den 22 juni.

Efter att ha väntat på Vaddö kursgård i ungefär en halvtimme så kom de in i en minibuss. Mitt första intryck av dem var att de såg precis ut som oss, tonåringar i vår ålder. De var fem stycken, Ivan, Artem, Nikita, Ivanna och Ivan. I början pratades det inte särskilt mycket, de var förmodligen trötta efter en lång resa. Men konversationerna började när vi frågade vilken pizza de ville ha till middag. På tal om konversationer så visade det sig att bara den ene Ivan kunde flytande engelska och kommunikationen med de andra kunde bli lite knackig om man inte hade med sig Ivan som tolk.

Mot kvällen första dagen så satt vi och pratade med Ivan en del. Vi fick reda på lite hur livet på deras skola såg ut. Till skillnad från vår verksamhet var det här en skola med internat där ungdomar från olika delar av Ukraina bor och studerar både vanliga ämnen och en del med militära inriktningar. Vi fick se en video på hur hela skolan marscherar snyggt och prydligt helt i takt under en parad. Vi jämförde även varandras uniformer, vi blev lite avundsjuka på att de hade basker och medaljer för olika prestationer i skolan som till exempel att läsa mycket eller kunna bänkprensa en viss vikt i gymmet, om jag minns rätt.

Vi fick även höra en del personligt från Ivan. Han berättade att han kom från Mariupol och hade flytt därifrån, men det var något han gärna ville prata om då det var en del av hans behandling eftersom han hade fått posttraumatiskt stressyndrom från tiden i Mariupol innan flykten. Vi fick även veta att det var hans födelsedag

just den dagen så jag gav honom ett av mina tygmärken.

Nästa dag var det midsommar. Vi åkte till Kista hembygdsgård för att ha ett traditionellt midsommarfirande. De verkade först måttligt roade vilket jag själv måste erkänna att jag också var, men vi lyckades få med alla att dansa små grodorna åtminstone. Därefter återvände vi till kursgården och hade en riktig midsommarlunch. Till min stora förvåning så verkade de verkligen gilla midsommarmaten. Sill och inlagd strömming var inga problem men mest förvånad blev jag över att de verkade ta starkt tycke för knäckebröd.

Dagarna gick, vi åkte iväg på lite resor hit och dit bland annat en tur med färjan till Åland och tillbaka. Vi gjorde även en del gruppaktiviteter på kursgården som till exempel en 3 kamp. Vid den här tiden bara några dagar in hade vi verkligen lärt oss att känna varandra. Vi blev mer en grupp även fast det kunde bli svårt att kommunicera med varandra ibland. Skälet till varför jag tror vi blev en så stark grupp var att vi levde tillsammans och gjorde grejer tillsammans men främst tror jag att vi såg varandra i oss själva, tonåringar med gemensamma intressen som till exempel det militära livet eller att fiska vilket jag, min kompis Hagberg och Artem gjorde tidigt en morgon.

En dag åkte vi in till Stockholm för att visa huvudstaden. Vi såg på vaktavlösningen vid slottet, fick en guidad tur i gamla stan och gick på Armémuseum. Samtidigt som vi var på museet fanns det två temporära utställningar där. Ett vittnesmål från slaget om Mariupol och den andra var en utställning av ukrainska kroppsskydd gjorda till konst. Man märkte verkligen att de båda utställningarna gjorde ett intryck på dem,

särskilt på Ivan som var från Mariupol. Ska jag vara ärlig tror jag att utställningen om Mariupol gjorde ett intryck på oss alla för det gjorde det på mig, det var hjärtskärande att läsa hur oskyldiga människors liv, stad och land förstördes. Det blev en rätt så känslös period inne på museet men den lättade efter att vi hade lämnat. Därefter gick vi runt en del i stan och kollade olika butiker. Något jag reagerade på var att dom ofta drogs till såna här turistbutiker fyllda med krimskrams som man ser i gamla stan och på Drottninggatan, själv skulle jag aldrig gå in i en sån butik frivilligt men de verkar ha något sätt att locka turister. Efter några timmar i stan åkte vi tillbaka till kursgården. Men redan nästa dag åkte vi tillbaka till Stockholm då Sveriges radio ville göra en intervju (Intervjun går att hitta på sverigesradio.se med rubriken "Ukrainska unga i Sverige på utbytesbesök").

Tiden började rinna mot sitt slut för utbytet, Vi sa hejdå för den här gången vid parkeringen vid Norrtälje Campus. Vi omfamnade varandra och sa farväl men svor att vi skulle hålla kontakten och någon gång mötas igen. Jag tror vi kände likadant, att man ville hem men det var svårt att säga farväl, men jag kan förstå att man vill hem till sitt land och vara med sin familj, särskilt med alla oroligheter där.

De gjorde verkligen ett intryck på mig, ungdomar i ett land utsatt för krig som väljer att utbilda sig inom militären så att de i framtiden kommer kämpa för sitt lands frihet. Det tycker jag är sant mod, samtidigt som de visade ännu mer mod genom att lämna sitt hemland för att åka till ett främmande land och spendera en vecka med fullkomliga främlingar. Jag hoppas att jag träffar dem någon gång igen och att vi har gjort ett intryck på dem.

Försvarsinformation och förbundsstämma 2024

Lördagen den 16 mars kl. 10 – 13 vid K 1 i Stockholm.

Härmed kallas samtliga medlemmar till försvarsinformation och förbundsstämma 2024.

Motioner och förslag ska vara förbundskansliet tillhanda senast den 15 januari inför Luftvärnsförbundets ordinarie stämma 2024. Denna genomförs under lördag 16 mars vid K 1 på Lidingövägen 28 i Stockholm enligt nedan. Medför legitimation för inpassering genom kasernvakten.

Stomprogram:

- 1000 Försvarsinformation, kort rast.
- 1115 Luftvärnsförbundets ordinarie stämma 2024 med utdelning av utmärkelser.
- 1200 Lunch i militärrestaurang "Kavalleristen" på K 1.
- 1300 Konstituerande sammanträde för den nyvalda förbundsstyrelsen.

Programmet är öppet för samtliga medlemmar och Luftvärnsförbundet bjuder på lunchen. Resor och eventuell logi genom den enskildes egen försorg och bekostnad.

Slutligt detaljprogram och lokaler m.m. delges senare till anmälda deltagare. Föredragningslista för stämman enligt stadgarna § 18, vilka finns att hämta hos Luftvärnsförbundet på Internet www.luftvarn.se. Stämmohandlingar utdelas på plats. De kan också beställas från förbundskansliet efter stämman.

Skriftlig anmälan till Lv-förbundskansliet **senast fredag 8 mars**. Gärna med e-post till exp@luftvarn.se, via telefon undanbeds. Ange önskemål (eller ej) om lunch och eventuella matallergier (motsv.)

Välkommen med din anmälan!

Michael Reberg, Förbundssekreterare.

Kanontävling arrangerad av klubb som nyligen börjat med dynamiskt skytte

Ulf Moen – styrelseledamot i Luftvärnsförbundet.

Jiro N. skjuter PCC i Ockelbo.

IPSC Ockelbo har aldrig tidigare arrangerat en level 3 tävling. Den SM-tävling som de höll i slutet på augusti 2023 är bland det bästa och mest välbyggda tävling jag har varit på. Det slår de flesta VM både i organisation och variation.

Hela tävlingen hölls i ett grustag med många förberedda skjutvallar. Alla områden som skyttarna skulle tävla på hade grusats och banan var väl förberedd för det lynniga augustivädret. Vi hade tur och de två huvudtävlingdagarna var det uppehåll däremot regnade det hela natten mellan tävlingsdagarna, vilket inte märktes på banan. Erik B. tog silver i PCC Senior och Von Batti tog bronset. Faktum är att 5 av de 10 första platserna i PCC Senior togs av skytteklubbens medlemmar vilket också gav lagguldet i Senior.

Hagel VM

Stora framgångar för svenska skyttar framförallt i standard. Tidigare framgångar för SAO skyttarna försvarades inte alls, inte ens de regerande världsmästarna åkte till Thailand. Mycket på grund av osäkerheter med vapen och ammunition. För boxmatade hagelbössor är välintrimmad

ammunition en förutsättning – osäkerheten över vilken ammunition som skulle erbjudas gjorde att många avstod att resa. Inför det första VM i hagel 2012 i Ungern hade alla 9 svenska deltagarna blivit sponsrade med ammunition. Vi hade dock förberett oss för lite och den sponsrade ammunitionen fungerade dåligt i den ungerska värmen. Tävlingen var rolig och gänget som åkte kanon, men tävlingsresultatet blev skralt. Jag hoppas att framtida val av VM-nationer beaktar statsskick och möjligheter att ta med sin egen ammunition.

EM i pistol i Grekland

Skytteklubbens medlemmar utmärkte sig på EM. Marianne S. tog silver i Production Optics Lady. Jiro N. var med i laget som tog silver i Production Optics.

2024 ser vi fram mot VM i Rifle som hålls i norra Finland i Oulu. Finska gevärsskyttar

Några av Skytteklubbens medlemmar iförda klubbtröjan.

är bland de bästa i världen, däremot brukar det finnas en del att önska när det gäller tävlingsbanor och byggkvalité på finska tävlingar.

Skytteklubben har sedan ett antal år en enhetlig tröja. Tröjan är röd, med Luftvärnsförbundets emblem en svensk flagga och siluetten av robot 68 Bloodhound Mk. 2. Det går att beställa tröjan i olika modeller och material. Det går även att lägga till enskilda sponsorer för de som önskar. Alla använder inte tröjan; till viss del beror det på att vi har många nya skyttar som inte har haft möjligheten att beställa tröjor. Vi planerar att beställa nya tröjor under våren.

Ny gren 2024

Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet har beslutat att införa DMR (Designated Marksman Rifle). Reglementet kommer i början av 2024. Tävlingsformen består av att skjuta med kikarsiktesförsedda halvautomatgevär på avstånd upp till 600 m. Det blir kul att prova på.

Den 1:a januari 2024 skärptes straffen för vapenbrott – det är bra! Men jag saknar fortfarande tydlig separation i lagstiftningen mellan legala vapen och illegala vapen. Den pågående vapenutredningen ska redovisas senast den 10 maj 2024, det blir intressant att se vad den kommer fram till.

Samtliga foton: Ulf Moen.

Medlemsavgifter

Avgift

Medlemsavgiften är för ett kalenderår **40 kr** och för ständigt medlemskap **500 kr**.

Du betalar in vid början av året, utan att ha fått inbetalningsavi.

Medlemsavgiften betalar du in till

plusgirokonto 59 888-8

alternativt till

bankgirokonto 966-1497.

Avgiftsbefriade

Är du aktiv medlem i Luftvärnsförbundets ungdomsavdelning (ULv) så är du befriad från medlemsavgift. Hedersmedlemmar betalar inte medlemsavgift.

Skytteklubben och Hemvärnsföreningen

Medlemsavgift till Luftvärnsförbundet för medlemmar i Stockholms Luftvärnsförenings Skytteklubb och Roslagens Hemvärnsförening betalas av respektive förening.

Lv 3 kamratförening

Kamratföreningens medlemmar är individuellt anslutna till Luftvärnsförbundet och skall betala medlemsavgift direkt till förbundet.

Uteslutning

Medlem som inte betalat medlemsavgift under ett år anses med automatik ha lämnat förbundet, om medlem inte fyllt 70 år och varit medlem i minst 25 år.

Inbetalning

Vi har tagit bort den inbetalningsavi som tidigare varit avbildad här. Troligtvis betalar de flesta in via internetbank. Vill ni iallafall betala in med avi vet ni nog säkert hur man gör.

VÄDDÖ KURSGÅRD

KVALITETSTID MED FAMILJ OCH VÄNNER

Nu kan ni boka Postbo för en härlig tid i skärgården. Givetvis erbjuds medlemmar ett förmånligt pris. Storstugan har två sovrum med totalt fyra bäddar, fullt utrustat kök, vardagsrum med stor soffa samt ett helt nytt badrum med wc och dusch. Intillorstugan ligger en mysig gäststuga med ytterligare två bäddar. Vad sägs om egen tomt, privat badplats och insynsskyddat läge? Välkomna!

Mot ännu en säsong!

Magdalena Mayer – VD, Vaddö Kursgård.

Att det redan står 2024 i kalendern är både lite vemodigt men också spännande! Ännu en säsong tillryggalagd och vi kan summera den som utmanande och utvecklande.

Vårt fina samarbete med Försvarsutbildarna har gett oss förmånen att välkomna många olika grupper och utbildningar till oss. Vi har även fått välkomna flera andra FFO:er vilket är mycket glädjande. En plats som Vaddö Kursgård behövs i dessa tider, en plats att samlas på, utbildas på och utvecklas på.

Inför föregående säsong gjorde vi stora satsningar i våra lektionssalar, ny teknik, ommålning, anpassade akustikåtgärder och uppdaterade möbler. Allt för att kunna möta våra kunders krav och önskemål. Vi satsade även på underhållsåtgärder utomhus, många byggnader kräver många liter färg och vi betar sakta men säkert av byggnad för byggnad.

Inför öppningen i april i år kommer vi att fortsätta renovera och fräscha upp både ut- och invändigt. Först ut är byggnad Vaddö som ska få ny kulör inomhus och lite nya möbler. Vi kommer också ta oss an nyförvärvet Postbo som även den ska få en invändig uppfräschning.

Bokningsläget ser stabilt ut och vi jobbar för att fylla upp de luckor som kvarstår. Som vanligt önskar vi alla medlemmar varmt välkomna till Lv-byn för en eller flera natters avkoppling. Kom också ihåg att vi numera erbjuder Postbo för uthyrning!

Vårt Luftvärn elektroniskt

"Vårt Luftvärn" utges elektroniskt med två binummer per år, under kvartal 2 respektive 4. De omfattar främst inbjudan till våra aktiviteter och har lägre ambitionsnivå än huvudnumren, som utges i kvartal 1 och 3. Redaktör för huvudnumren är Björn Kagger och för binumren Michael Reberg. **För att få dig tillsänt de elektroniska numren måste du anmäla din e-postadress till förbundskansliet via:**

exp@luftvarn.se

Nya webb- och e-postadresser

Luftvärnsförbundets kansli och ungdomsavdelning (ULv) har tyvärr tvingats byta adresser på Internet och för e-post p.g.a. försämrad funktionalitet hos de tidigare. De nya är:

Kansliet på Internet www.luftvarn.se och för e-post exp@luftvarn.se

ULv på Internet www.luftvarn.se/ulv och för e-post ulv@luftvarn.se

De tidigare e-adresserna vidaresänder ännu en tid till våra funktionärer – men kommer när detta upphör, vilket ligger utanför vår kontroll, inte längre att läsas.

Aktiviteter våren 2024

Luftvärnsförbundet

Förbundsstämma 2024

K 1, Stockholm

Lördag 16 mars

Mer info på sidan 18

ULv våraktiviteter 2024

I Norrtälje, Vaddö

17 januari till 6 juni

Mer info på sidan 4

Nationaldagsfirande och fanvakt

Stockholm, Kungsträdgården – Skansen

Torsdag 6 juni

Mer info på sidan 4

*Ja, ditt deltagande behövs!
Kom och trivs på våra aktiviteter.
Hjärtligt välkommen!*

*Senaste nytt, se vår hemsida
www.luftvarn.se
och på Facebook "Svenskt Luftvärn."*